

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Магдалена Marinova Legkostup

относно: дисертационен труд за присъждане на образователно-научна степен „доктор“ по научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика (Философия на образованието)“, професионално направление 1.2 Педагогика, на тема: „Православният дискурс в учебното съдържание по религия в началното училище – мирогледни проекции“, разработен от докторант в редовна форма на обучение Мирела Николаева Кючукова

Становището е изготвено съгласно заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ № 1352 от 23.06.2021 г.

1. Обобщени данни за дисертацията, автореферата и публикациите

Представеният от Мирела Кючукова дисертационен труд отговаря на критериите за научно изследване и се отличава с актуалност и значимост. Съдържанието му е в общ обем от 175 стандартни страници и включва увод, три глави, изводи, препоръки, литература, изследователски инструментариум, фигури, таблици и графики и и две приложения.

Научното изследване има за цел конституиране и конструиране на православния дискурс чрез мирогледните представи, заложени в учебното съдържание по религия в началното училище. Съобразно поставената цел Мирела Кючукова изяснява позицията на Православната църква в контекста на постмодернизма и представя задълбочено проучване на ролята на Православието в българското образование. Теоретичният анализ на съвременното религиозно образование в България, на актуалните теории за ролята на мирогледа и на различните видове мироглед и техните проекции в образованието показва задълбочено познаване на изучаваната проблематика. Изследването поставя акцент върху религиозното обучение в началния етап, като представя учебното съдържание по религия в началното училище и осъществява сравнителен анализ на действащите

учебници по религия – християнство - православие. Проведеният контент-анализ на учебниците за трети клас демонстрира иновативен характер, като не само разкрива заложените мирогледни проекции на религиозното образование, но и представя измерване на честотата на срещане на различните мирогледни представи, съдържащи се в текста и установява тяхното съотношение. На тази основа се конструира и апробира мирогледен модел на религиозно образование в началното училище. Анализът на данните от проведената анкета потвърждават неговата автентичност и реална приложимост в процеса на обучение. В заключение получените резултати от дисертационното изследване позволяват да се разкрие импакта на конституирания и конструиран православен дискурс в учебното съдържание по религия за началното училище по отношение формирането на мирогледните представи на учениците.

Литературният обзор по темата говори за задълбочен теоретичен поглед върху специализираната педагогическа, социално-психологическа, богословска литература. Езикът и стилът на изложението свидетелстват за изследователски умения за излагане на научната проблематика. Авторефератът отразява обективно съдържанието на дисертационния труд.

Докторант Мирела Кючукова е взела участие в девет научни конференции, от които три – международни, и в четири научно-практически семинари и срещи. Съавтор е на пет учебника по *религия – християнство – православие*, издания на БПЦ – БП, одобрени от МОН. Тя има четири научни публикации, представлящи различни аспекти на дисертационното изследване, които отговарят на изискванията.

II. Научни приноси

- В теоретичен план: 1) Представено е многостренно и задълбочено изследване на религиозното образование в съвременното училище, което обогатява съществуващи знания. 2) Обоснована е рамка за разбиране на понятието „мироглед“ като актуален постмодерен термин с оглед на

съвременното религиозно образование в България и неговите философски проекции в началното училище. 3) Обосновано е доказана връзката между религиозното образование и формирането на личния мироглед на децата в началното училище. 4) Изяснена е релацията на религиозните, научни, философски и ежедневни мирогледни представи, съдържащи се в текста на учебниците по *религия – християнство - православие* в началния етап. 5) Комплексното прилагане на интердисциплинарен богословско-аретологичен и религиозно-педагогически подход обогатява съвременната ни педагогическа наука.

- В практико-приложен план: 1) Иновативен е използваният диагностичен инструментариум за реализиране на експерименталното изследване, който може да бъде образец и за други научни изследвания. 2) Конструиран и апробиран е мирогледен модел на религиозно образование в началното училище, приложим в процеса на обучение. 3) Резултатите от изследването са полезни за усъвършенстване на религиозното образование с акцент върху неговата мирогледна роля.

III. Критични бележки и препоръки

Полезно ще бъде докторантката да продължи изследванията си на мирогледните проекции на религиозното образование с акцент върху практико-приложните аспекти на мирогледното формиране като учебни стратегии, методи и социално-педагогическа интеракция с оглед предлагане на решения за ефективно прилагане на мирогледния модел и формиране на функционална религиозна грамотност.

IV. Заключение

Давам положителна оценка на дисертационния труд и подкрепям **на Мирела Николаева Кючукова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“** по професионално направление 1.2. Педагогика.

07. 07. 2021 г.

Автор на становището:

/доц. д-р Магдалена Лекоступ/